

ภาษาโซ้(ทะวืง)

หมวดหมู่

ชาวโซ้(ทะวืง) มีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ในเมืองคำเกิด แขวงคำม่วน ประเทศลาว จนกระทั่งระหว่างปีพ.ศ.2368-2370 สยามกับล้านช้างมีเรื่องกระทบกระทั่งกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังเหตุการณ์กบฏเจ้าอนุวงศ์ ในปีพ.ศ.2369 ผู้คนที่อยู่ในบริเวณที่เป็นประเทศลาวปัจจุบัน ซึ่งในสมัยนั้นยังถือเป็นอาณาบริเวณของสยาม ก่อนจะสูญเสียให้ฝรั่งเศสในปีพ.ศ.2436 ทำให้ผู้คนที่ย้ายอยู่ฝั่งซ้ายและขวาของแม่น้ำโขงพลอยได้รับผลกระทบไปด้วย รวมทั้ง "ชาวทะวืง" เดินทางข้ามแม่น้ำโขง รอนแรมมาพร้อมกับชาวญ้อ และผู้ไทจนถึงชายป่าเทือกเขาภูพาน สร้างบ้านเรือนอยู่อาศัยละแวกที่ปัจจุบัน คือ อ.คำม่วง จ.กาฬสินธุ์ แต่ก็โยกย้ายเรื่อยๆ จนกระทั่งปัจจุบันตั้งหลักปักฐานที่บ้านหนองแวง ต.ปทุมวาปี อ.สองดาว จ.สกลนคร จากคำบอกเล่าของ "พ่อเทวี โคตรสระ" ประธานกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาประเพณีวัฒนธรรมของชาวไทยโซ้ (ทะวืง) คนโซ้ทะวืงรุ่นหลังไม่เคยภาคภูมิใจในความเป็นโซ้ทะวืงเลย เพราะภาษาที่แตกต่าง ทำให้ไม่สามารถสื่อสารกับคนอื่น ๆ ได้ อยู่อาศัยแบบพึ่งพาตนเอง พึ่งพาป่าหาของป่ามาขาย ไม่ชอบชีวิตแบบชุมชนเมือง จึงทำให้ถูกล้อเลียนดูถูกเหยียดหยามว่าเป็นโซ้ จากคำดูหมิ่นทั้งที่เล่นที่จริง ก่อเกิดเป็นปมในใจ จนชาวโซ้ทะวืงเกือบจะเลิกพูดภาษาทะวืง"เมื่อพูดกับคนอื่นไม่รู้เรื่อง คนโซ้ทะวืงก็ต้องหัดพูดภาษาของคนอื่น พูดได้หมดทั้งลาว ญ้อ ผู้ไท และไทยภาคกลาง มันก็เป็นข้อดีนะ แต่ข้อเสียมันอยู่ที่ว่าเราก็อพยพไม่ยอมพูดโซ้กับคนโซ้ด้วยกันด้วย เพราะกลัวคนอื่นรู้ว่าเราเป็นโซ้ ไม่อยากให้เขาดูถูก" ภาษาโซ้ทะวืง ปัจจุบันพูดกันเฉพาะใน ต.ปทุมวาปี จำนวน 4 หมู่บ้าน มีประชากรรวมกันประมาณ 2,000 คน เหลือที่ยังพูดและฟังภาษาโซ้ได้จริงจังประมาณ 800-1,000 คนเท่านั้น

ข้อมูลโดย : สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม